Η ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΓΕΙΡΟΥΣ

Μιὰ μακρυνὴ πορεία κι' ἕνας εὐχάριστος συνδαιτημὼν κάνουν τὸ πιὸ νόστιμο φαΐ.

(Μέγας Ἀλέξανδρος).

Τὸν καλὸ μάγειρο τὸν κάνει ἡ καλὴ φωτιά.

(Ὀλλανδικὴ παροιμία).

Μὴν κάνεις τὸν δάσκαλο στὸ μάγειρο μέσα στὴν κουζίνα του.

(Ἀγγλική).

Ὅταν μαλώνουν ὁ μάγειρος μὲ τὸν οἰκονόμο τοῦ σπιτιοῦ, τότε μονάχα μαθαίνουμε ποιὸς ἀπ' τοὺς δυὸ κλέβει τὸ βούτυρο.

(Ὀλλανδικὴ καὶ Σκωτσέζικη).

Ὅταν ἀνακατεύονται πολλοὶ μάγειροι, τὸ φαΐ εἶνε λύσσα στ' ἁλάτι.

(Ἰταλική).

Δὲν ὑπάρχει ποτὲ εἰρήνη μεταξὺ μαγείρων καὶ σερβιτόρων.

(Ἀγγλική).

Ὁ πολιτισμὸς μιᾶς χώρας φαίνεται ἀπ' τὴ μαγειρική της.

(Μπριγιὰ Σαβαρέν).

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΙ

Ἡ κακὴ συνείδησις ἀποφεύγει τὸ φῶς ὅπως ὁ διάβολος τὸ λιβάνι.

(Γερμανική).

Ἡ καθαρὴ συνείδησις εἶνε τεῖχος ἀτσαλένιο.

(Λατινική).

Ἡ καθαρὴ συνείδησις εἶνε τὸ πιὸ ἀταλὸ μαξιλάρι γιὰ τὸν ὕπνο τοῦ ἀνθρώπου.

(Γαλλική).

Ὅσο πιὸ πολλὰ λόγια λέει κανείς, τόσο πιὸ λίγη εἶνε ἡ συνείδησί του.

(Ἀγγλική).

Καὶ στὶς πιὸ κρυφές μας πράξεις, πάντα βρίσκονται δυὸ μάρτυρες μπροστά: Ὁ Θεὸς κ' ἡ συνείδησί μας.

(Ἰταλική).

Βάζε πάντα τὸ χέρι σου στὴ συνείδησί σου καὶ κύτταζέ το μήπως βγαίνει μαῦρο σὰν τὴν πίσσα.

(Ὀλλανδική).

ΣΤΑ ΠΕΤΑΧΤΑ

ΔΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Στοὺς ἄντρες ὁ ἔρωτας μπαίνει ἀπὸ τὰ μάτια. Στὶς γυναῖκες ἀπὸ τὰ αὐτιά.

(Ἐδ. Λὲ Μπερκέ).

Περισσότερο νοιώθει κανεὶς τὴν ἀγάπη ὅταν ἀγαπᾶ μόνο, παρὰ ὅταν ἀνταγαπᾶται κιόλας.

(Ἀδ. ντ' Οὐντετό).

Μιὰ παρηγοριὰ ὑπάρχει μονάχα γιὰ ὅποιον δὲν ἀνταγαπᾶται: νὰ βλέπη τί τραβᾶνε ὅσοι ἀνταγαπῶνται!

(Ρ. ντὲ Φλέρ).

Πολλὲς φορὲς μιὰ γυναῖκα δὲν βρίσκεται γιὰ τὴν πρώτη της ἀγάπη, παρὰ μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ... δὲν βρῆκε δεύτερη...

(Ἀρσὲν Οὐσσαί).

καταλαβαίνω. Ἤρθε ἡ ἄνοιξι. Τὰ δέντρα ἄνθισαν παντοῦ... Τὰ χελιδόνια γύρισαν... Μόνο στὸ δικό μας περιβόλι δὲν ἄνθισε τίποτε... Μὰ πῶς ἔγινε αὐτό;

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Πᾶμε, Ρένα...

ΡΕΝΑ.—Ναί... Ναί... Μόνο στὸ δικό μας περιβόλι δὲν ἄνθισαν τὰ λουλούδια!... Ὤ, Ἐρρῖκε!... Μ' ἀγαπᾶς λοιπὸν τόσο πολύ;... Καταλαβαίνω... Ἔβγαλες κι' ἔκοψαν τὰ φύλλα καὶ τὰ μπουμπούκια ἀπὸ τὰ δέντρα καὶ δὲν τ' ἄφησες ν' ἀνθίσουν γιὰ νὰ νομίζω πὼς εἶνε ἀκόμα χειμώνας...

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Ὄχι!... Ὄχι!...

ΡΕΝΑ.—Ναί!... Ναί!... Μὰ τὰ χελιδόνια μοῦ εἶπαν τὴν ἀλήθεια. Δὲν μπόρεσες, ἀλλοίμονο, νὰ τὰ ἐμποδίσης νὰ περάσουν ἀπὸ τὸ παράθυρό μου. Ἂν μποροῦσες, θὰ τὰ σκότωνες ὅλα γιὰ χάρι μου, δὲν εἶν' ἔτσι;... Πόσο μ' ἀγαπᾶς, Ἐρρῖκε... Ὤ!... Γιατί, γιατὶ νάρθη ἡ ἄνοιξι!... *(Βήχει πολὺ δυνατὰ καὶ λιγοστὸ αἷμα ροδοβάφει τὰ χλωμὰ χείλη της).*

ΕΡΡΙΚΟΣ, *(δακρυσμένος).*—Ἀγάπη μου!...

ΡΕΝΑ, *(ψιθυριστά).*—Ἐρρῖκε... Πόσο μ' ἀγαπᾶς!... Μὰ κι' ἐγὼ σ' ἀγαπῶ πολύ... Καὶ θὰ ἤθελα τόσο νὰ ζήσω γιὰ σένα... Μά... Δὲν μπορῶ. Ὤ!... Γιατί, γιατὶ νάρθη ἡ ἄνοιξι. Ἡ καταραμένη ἄνοιξι... Ὅλα γύρω ἄνθισαν. Τὰ λουλούδια εὐωδιάζουν. Τὰ πουλιὰ κελαϊδοῦν. Κι' ἐγὼ... ἐγὼ πεθαίνω...

(Γέρνει στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Ἐρρίκου. Τὰ μάτια της σφαλοῦν. Ἡ πνοή της σβύνει).

ΕΡΡΙΚΟΣ, *(φιλῶντας τὰ ματωμένα της χείλη).*—Καταραμένη ἄνοιξι!... Μοῦ σκότωσες τὴν ἀγάπη μου!...

ΑΠ' ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ "ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ,,

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΞΑ

(Τυφλοὶ καλλιτέχναι, ποιηταί, στρατηγοί, βασιλεῖς, ἥρωες)

Πολλοὶ ποιηταὶ ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, ὑπῆρξαν τυφλοί. Παράδειγμα ὁ θεῖος Ὅμηρος, ὁ τυφλὸς τροβαδοῦρος τῆς Ἰλιάδος κ' ὁ περίφημος Ἄγγλος ποιητὴς Μίλτων, ὁ ὁποῖος, μὴ βλέποντας νὰ γράψη μόνος του, ὑπαγόρευε τοὺς στίχους του στὴν κόρη του.

Κατὰ τὸν 17ο αἰῶνα ζοῦσε στὴν Τοσκάνη τῆς Ἰταλίας ὁ γλύπτης Ἰωάννης Γοννέλι, ὁ ὁποῖος ἐτυφλώθηκε σὲ ἡλικία εἴκοσι χρόνων. ἐνῶ ἑτοιμαζόταν νὰ ταξειδέψη γιὰ νὰ συμπληρώση τὶς σπουδές του. Ἐν τούτοις ὁ Γοννέλι δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του, ἀλλ' ἐξακολούθησε τὴν τέχνη του, στὴν ὁποία μάλιστα διακρίθηκε.

Μερικὲς πρωτομὲς πήλινες τοῦ Γοννέλι, ποὺ σώζονται ὡς σήμερα, θεωροῦνται ἀριστουργήματα. Τοῦ ἀρκοῦσε ν' ἁπλώση τὸ χέρι του καὶ ν' ἀγγίξη ἕνα πρόσωπο γιὰ νὰ ἀποδώση κατόπιν ἀκριβέστατα τὰ χαρακτηριστικά του στὸν πηλό. Ἰδοὺ τί γράφει στὰ Ἀπομνημονεύματά του ἕνας μορφωμένος κληρικὸς τῆς ἐποχῆς του, ὁ ἀββᾶς Ἀρνόλδ:

«Ἤθελα πολὺ νὰ περάσω ἀπὸ τὴν πόλι Λούκας τῆς Τοσκάνης γιὰ νὰ ἰδῶ ἕνα ἀληθινὸ θαῦμα τοῦ καιροῦ μας, τὸν γλύπτη Γοννέλι. Ὁ γλύπτης αὐτὸς ἔκαμε λαμπρὲς σπουδὲς καί, μολονότι ἔχασε τὴν ὅρασί σου, ἐξακολούθησε νὰ κατασκευάζη ἔργα ἀφθάστου ὡραιότητος, τελειότητος καὶ ἀκριβείας.

» Ἡ ντόνα Ἄννα Κολόννα, ἡ πριγκήπισσα τῆς Παλεστρίνης, γυρίζοντας κάποτε ἀπὸ τὴ Γαλλία, πέρασε ἀπὸ τὸ Λούκας καὶ θέλησε νὰ ἰδῆ τὸν ἀξιοθαύμαστο καλλιτέχνη, τὸν ὁποῖο εἶχε γνωρίσει προτοῦ τυφλωθεῖ.

» Ἡ εὐγενὴς ἐπισκέπτρια, γιὰ νὰ βεβαιωθῆ πὼς ἦσαν ἀληθινὰ ὅλα ὅσα ἐθρυλλοῦντο γι' αὐτόν, τοῦ παρουσίασε ἕνα χρυσὸ νόμισμα, ἁπάνω στὸ ὁποῖο τοῦ εἶπε πὼς ἦταν ἀποτυπωμένο τὸ κεφάλι τοῦ πρίγκηπος συζύγου της. Ὁ γλύπτης ὅμως, μόλις τὸ ἔπιασε μὲ τὸ χέρι του καὶ περιέφερε ἐπάνω τὰ δάχτυλά του, ἄρχισε νὰ τὸ φιλῆ λέγοντας:

» — Κυρία μου, δὲν μπορεῖτε νὰ μὲ γελάσετε ἔτσι εὔκολα. Ἐδῶ ἐπάνω ἀναγνωρίζω τὸ πρόσωπο τοῦ ἁγιωτάτου Πάπα Οὐρβανοῦ...

» Φανταστῆτε τώρα πόση εὐαισθησία θὰ εἶχε στὴν ἄκρη τῶν δαχτύλων του ὁ τυφλὸς γλύπτης, γιὰ νὰ εἶνε σὲ θέσι νὰ διακρίνη ἀμέσως τὸ ἀνάγλυφο ἑνὸς μικροῦ νομίσματος...»

Ἐπίσης ὁ Λομάτσα, ἕνας ἀπὸ τοὺς περιφημοτέρους ζωγράφους τῆς Ἰταλίας, ἔχασε σὲ προχωρημένη ἡλικία τὴν ὅρασί του, ἀλλὰ ἐξακολούθησε νὰ ζωγραφίζη μέχρι τέλους τοῦ βίου του, μὲ τὴν ἴδια ἐπιτυχία.

* * *

Ἀκόμη ἀναφέρονται καὶ στρατηγοὶ ἢ ἀνώτεροι ἀξιωματικοί, οἱ ὁποῖοι, ἂν καὶ τυφλοί, ὡδήγησαν μεγάλους στρατοὺς εἰς τὰς μάχας, ὅπως ὁ Ἐρρῖκος Δάνδολος, ὁ Ἰωάννης Ζίσκα καὶ ὁ πρῶτος Δόγης τῆς Βενετίας, ὁ ὁποῖος μάλιστα ἔλαβε μέρος στὴν ἅλωσι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς Φράγκους στὰ 1204. Γι' αὐτόν, κάποιος σύγχρονός του ἱστορικὸς λέγει τὰ ἑξῆς:

«Ἦταν γέρος ὅταν τὸν ἐγνώρισα καί, μολονότι εἶχε ὡραῖο κεφάλι καὶ γλυκύτατα μάτια, δὲν ἔβλεπε καθόλου, γιατὶ εἶχε χάσει τὴν ὅρασί του ἀπὸ μιὰ πληγὴ κοντὰ στὸ μέτωπο».

Ὁ Ζίσκα ποὺ ἀναφέρουμε παραπάνω, λεγόταν ἔτσι (στὴ Βοημικὴ γλῶσσα τὸ ὄνομά του σημαίνει μονόφθαλμος), γιατὶ ὅταν ἦταν μικρὸς ἔχασε τὸ ἕνα του μάτι. Ἐν τούτοις ὅμως ἀνεδείχθη ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐξοχωτέρους στρατιωτικοὺς τῆς ἐποχῆς του.

Κατὰ τὸ ἔτος 1420, στὴν πολιορκία τῆς πόλεως Ραβύ, ὁ Ζίσκα ἐτραυματίσθη ἀπὸ μιὰ σφαῖρα κι' ἔχασε καὶ τὸ δεύτερο μάτι του. Ἐν τούτοις, τὸ «τυφλογεροντόσκυλο» αὐτό, καθὼς ἀποκαλοῦσε ὁ ἴδιος τὸν ἑαυτό του, ἐξακολούθησε τὸν πόλεμο καὶ μετὰ τὸ νέο δυστύχημά του καὶ ἐκέρδισε λαμπρότατες νίκες.

«Ὁ Ζίσκα, γράφει γι' αὐτὸν ὁ Λενφὰντ στὴν ἱστορία του, *μετὰ τὴν ἀπώλεια καὶ τῶν δυό του ματιῶν, περιφερόταν ἀπάνω σ' ἕνα ἅρμα, ἔχοντας δίπλα του τὴ σημαία. Ἀφοῦ ζητοῦσε δὲ πληροφορίες γιὰ τὴν τοποθεσία, τὶς κοιλάδες, τοὺς βράχους, τὰ δάση καὶ τὰ βουνά, τοποθετοῦσε ὁ ἴδιος τὸν στρατό του καὶ ἔδινε αὐτοπροσώπως τὸ σύνθημα τῆς μάχης».*

Στὴν κατάστασι ποὺ βρισκόταν, ὁ Ζίσκα δὲν μποροῦσε φυσικὰ νὰ διακρίνη οὔτε τὴν ἡμέρα ἀπὸ τὴ νύχτα. Σχετικῶς μάλιστα διηγοῦνται καὶ τὸ ἑξῆς χαριτωμένο ἀνέκδοτο:

Κάποτε ὁ τυφλὸς στρατηγὸς διάταξε ἐπίθεσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ὅταν ἀπροσδοκήτως τὸν ἐπληροφόρησαν ὅτι εἶχε... νυχτώσει καὶ δὲν μποροῦσαν οἱ στρατιῶτες του νὰ προχωρήσουν. Τότε ὁ Ζίσκα, χωρὶς νὰ χάση τὴν ψυχραιμία του, διέταξε νὰ... κάψουν τὸ γειτονικὸ χωριὸ γιὰ νὰ φωτιστῆ ἔτσι ὁ στρατὸς καὶ νὰ προχωρήση!...